

A Szári Óvoda száztiz éve

1897–2007

Az óvoda csapata 2007-ben

Csinder Istvánné óvodavezető

Lantos Józsefné daljka

Házenrácz Jánosné daljka

Speier Róbertné óvónő

Laub Jánosné óvónő

Mészáros Istvánné óvónő

Szabó Tiborné óvónő

Rózsa Károlyné óvónő

Tamás Gaborné daljka

Régi csapatok

'50-es évek

Genzwein Mária, Pénzes
Magdolna, Miszlay Pálné
(mögötte) May Jozsefné,
Fekete Jolán, Balázs
Erzsébet

'60-as évek

Beregszászi Sándorné,
Burger Jozsefné, Mészger
Jozsefné, Szentesi
Jozsefné, Buzsora Istvánné,
Werte Jozsefné, Grosz
Rudolfiné (háttal: Gomóla
Zoltán)

'70-es évek

Kátóna Imréné, Szellmann
Jozsefné, Mészger
Jozsefné, Buzsora Istvánné,
Taksz Agóta, Szentesi
Jozsefné, Grosz Rudolfiné

Vissza a történelembe

Szár nevét az ősi magyar nyelven Saar-ként írták.

Hivatalosan először 1337-ben Savol név alatt említik meg. A falu létezését bizonyítja az 1365. szeptember 19-én írott dokumentum, amelyben a székeshárvári káptalan, Kört Miklósnak jelenti, hogy parancsára a Falchuthi keresztes lovagok birtokát ellenőrizték.

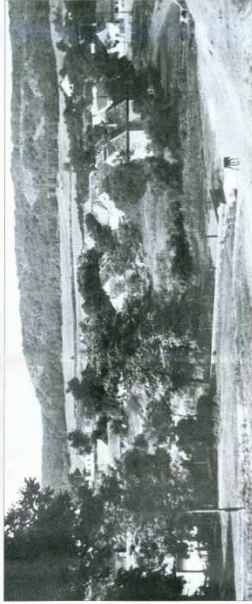
A falut a török uralom idején magyar reformátusok látták. A törökök felégették a közösséget, lakosait, amennyiben azok nem menekülhettek az erdőbe, rabszolgaként elhurcolták, vagy lemészárolták. Szart teljesen megsemmisítették.

Lakosok száma

1734-ben 52 család érkezett
1767-ben 161 ház, 1065 lakos
1859-ben 1149 lakos
1989-ben 1723 lakos
2007-ben 1702 lakos

1892-ben újra egy nagy tűzvész pusztított, leégtek a szalmával fedett házak.

A második világháború nem kímélte a község lakóit. A katonai szolgálatot teljesítők mintegy 80 százaléka nem tért haza, az állatál-

Az Óvodadomb az ötvenes években

1727-ben Graf Galenthai Estherházy József vette meg az uradalmat, de a terület néptelen volt. A graf a kietlen pusztá birtokát, Szart 1729-ben a Budai-hegységben fekvő Vörösvár/Rottenburg-ból – amely szintén az ő birtokához tartozott – német jobbágyokkal telepítette be. Szár betelepítése tehát 1729 nyarán kezdődött.

Szár telepítődési szerződése a tatal uradalommal viszonylag korán, 1732-ben létrejött. E szerződés szerint a szári nemelek negy év adómentességet kaptak, és hat évre leírni kellett őket a robotköltségtől. Ez idő alatt fel kellett építeniük házaikat. 1735-ben épült a templom is, Kébből és fából, ami sajnos hamar leégett. Graf Estherházy engedélyezte a Felner Jakab vezetésével 1735-re elkészült a szép új templom.

lomány 90 százalékát a hadsereg élelmezésére levágták, nem volt vetőmag.

1945 áprilisában megkezdődött az igazoltatás, aki német nemzetiségűnek vallotta magát, azzal közölték, hogy ki lesz telepítve. 1946-ban megkezdődött a németek felbontása, kös részét valójában ktelepítették. Szár felbontásának szokatlan szót. A szarkialatt Dircopling környékére vitték. A község fesszalató községe azonban tehetsége szerint fejlesztette a falut. Bevezették a villányt, bővítték az iskolát, az óvodát, vízvezeték-hálózatot építettek ki. Mindezek mellett a falu legfontosabb céljának tartja, hogy növelje a népesség-megtartó képességét, és ápolja a nemzetiégi hagyományokat.

Felhasznált irodalom: Szekeresné Burghardt, Klára: Falutörténet és néphagyomány Száron

Zurück in die Geschichte

Der Name Szár wurde in der alten ungarischen Sprache als Saar geschrieben. Offiziell wird Szár 1337 unter dem Namen Savol erwähnt.

Das Existieren der Gemeinde beweist ein am 19. 09. 1365 geschriebenes Dokument, in dem das Hochstift von Stuhlweißenburg Miklós Kont berichtet, dass auf seinem Befehl die Grundstücke der Kreuzfahrer aus Felsőf kontrolliert wurden.

Das Dorf wurde unter der türkischen Herrschaft von Reformierten bewohnt. Die Türken verbrannten die Gemeinde, und deren Bewohner, wenn sie nicht in den Wald flüchten konnten, so wurden sie als Sklaven verbracht oder getötet. Saar wurde komplett vernichtet.

1727 kaufte Graf Galanthai Esterházy József das Herrschaftsgut, aber das Gebiet war unbesiedelt. Der Graf bevolkerte das Gebiet mit unbesiedelten deutschen Leinbauern. So begann also die Bevölkerung von Saar im Sommer 1729.

Der Niederlassungsvertrag von Saar mit dem Tataer Herrschaftsgut wurde 1762 abgeschlossen. Laut dieses Vertrages bekamen die Saarer Deutschen 4 Jahre lang Steuerfreiheit, sowie wurden sie für sechs Jahre von der Roboterpflicht befreit. In dieser Zeit mussten sie ihre Häuser aufbauen. 1735

Die Zahl der Bewohner

1734: es kamen 52 Familien
1787: 161 Häuser, 1065 Bewohner
1858: 1149 Bewohner
1989: 1723 Bewohner
2007: 1702 Bewohner

des Heeres geschlachtet, es gab kein Saat Korn. Im April 1945 begannen die Kontrollen, und diejenigen, die sich deutscher Herkunft bezeichneten, wurde mitgeteilt, dass sie ausgesiedelt werden. Im April 1946 wurde der Großteil der Ungarndeutschen wirklich ausgesiedelt. Viele Familien wurden zerrissen. Die Saarer wurden in die Umgebung von Dingling gebracht. Allerdings entwickelte aber die zusammenhaltende Gemeinschaft des Dorfes

Gruppenbild im Kindergarten im 1934

gemäß seiner Begabung die Gemeinde. Der Strom wurde eingeführt, der Kindergarten und die Schule wurden erweitert, sowie wurde ein Wasserleitungssystem ausgebaut. All daneben errichtete das Dorf als seine wichtigste Aufgabe, die Fähigkeit des Bewohners zu steigern sowie die Nationalitätstraditionen zu pflegen.

Angewendete Literatur: Dorfgeschichte und Volkstradition in Saar von Szekeresné Burghardt Klára

Kirche aufgebaut, aus Stein und Holz, die aber leider auch wieder zerstörte wurde. Mit finanzieller Hilfe von Graf Esterházy wurde die Kirche wieder aufgebaut. Im Jahre 1892 gab es wieder einen Brand, weshalb die mit Stroh gedeckten Häuser abbrannten.

Der zweite Weltkrieg schonte nicht die Bewohner der Gemeinde. Etwa 60 % des Sozialvermögens, Auszubildenden kamen nicht heim, 90 % des Nutzviehbestandes wurde zur Versorgung

Óvodatörténet

Az óvodát az 1890-es évek végén létesítették, ezt megelőzően kovácsműhely, ill. kultúrterem volt. Hosszú ideig egy csoporttal működött, egy óvónővel – egy dajkával. A gyermeklétszám akkoriban kb. 80-90 fő volt. A bűrpórázást igen szegényes volt, az asztalokat hosszú padokkal helyettesítették. Az épület ma is a régi óvodai épület. A második világháború után újabbak beszerzése vált szükségessé. Bevezették a kezdetleges étkeztelést, amely az 1950-es években rendszeres ellátássá fejlődött.

1953-ban az óvónői lakásból kiépült a második foglalkoztató terem, a személyzet két óvónőből, két dajkából, egy főzőnőből állt. Három évvel később a nagy kapualjat is

voltak. Jelentős szülői segítséggel fokozatosan megépült az óvoda udvara is, homokozóval és babaházzal bővült. 1964-ben parktérre cserélték a régi, elhasznált padló, burkolatot került a falak alsó harmada.

Az óvónők rendszeres kapcsolatot tartottak fenn a környező települések óvóival. Meghívtak egymást továbbképzésekre, bemutató foglalkozásokra, tapasztalatcserékre. A 1968-ban felhívóvá vált a vízvezeték bevezetése az épületbe, wc-k és mosdókagylók kerültek felszerelésre. Ezzel egyidejűleg a konyhai dolgozóknak sem kellett már a víz 200 m távolságból behordani.

1971-ben bevezették az új Országos Óvodai Programot, amely még konkrétabb és sokrétűbb nevelési-oktatói célokat és feladatokat fogalmazott meg az óvónők számára. Tudatosabba és tervszerűbbé vált a gyermekekkel való foglalkozás. Szép lassan bővült a foglalkozási eszközök, játékok mennyisége is, cserélődött, megújult a bútorzat. Az óvoda a megnyitása óta igen magas létszámmal működött. 1977-ben végre sor kerülhetett a harmadik csoportszoba, és kiszolgáló helyiségek megépítésére, amely teljes egészében a köznevelési feladatokat szolgálja. A köznevelési feladatok teljesítését a munkában pedig részt vettek a helyi KISZ szervezet és a leász-brigád tagjai valamint a szülők. Egy évig tartott az építkezés, s közben belső átalakításokra, a konyha átépítésére is sor került. A szervezésben és a munkában az óvoda dolgozó is aktívan részt vettek. A sok munka eredményeként 1978. március 1-én átadták az új épületrészt, de a térfelhelyek már ekkor szűkeket bizonyítottak. A csoportszobákba cseréplaknyokat építettek, a többi helyiségben kályhával fűtöttek. A dolgozók létszáma is kibővült: hat óvónő, két gondozónő, egy takarítónő, egy szakácsnő, két konyhai kisegítő, és egy elemzésvezető dolgozott. Nagy volt a személyi hiányosság, a dolgozók inkább csak nyugdíjkorhatárát cserélték (pl. Buczora Istvánné és Szabó Erzsébet), az óvoda vezetésében pedig Grösz Rudolfiné gondozónőként

Csoportfoglalkozás az '50-es években

beépítették, így létesült egy csatolt előtér, amely a mai napig is öltözőként funkcionál. 1959-ben megtörtént az épület külső és belső tartozása. A nyílászárókat nagyobbra cserélték, így világosabbak és egészségesebbek lettek a helyiségek.

1960-ban személyi változásokra, átszervezésre került sor. A megszűnt dajkai állásra gondozónővé váltak fel, egy hatórás takarítónő is egy nyújtás-ellenőrzésvezetőn kívül egy harmadik óvónő is elkezdhetett dolgozni. Az irások emlékei szertni az átszervezés jól láthatóak. A munkaközösség tagjai is lebeszéltek az óvónők munkáját. A főbb nevelési célok megvalósításához szükségesnek fejlesztés, és az iskolára való felkészítés

Ünnepség az udvaron 1969-ben

került nyugdíjba). A fiatal, pályakezdő óvónők sorra elvégezték a fősoklat.

1980 óta folyik német nemzetiségi nyelvoktatás az intézményben, jelenleg már mindhárom csoportban. Az ehhez szükséges felsőfokú végzettséggel 4 óvónő rendelkezik. Az 1980-as években rövidebb-hosszabb időre képesítés nélküli óvónőkkel kellett az óvónők helyettesítését megoldani, akik gyermekek születése, gondozása miatt átmeneti időre távoztak munkájukból. Az óvodások létszáma éppen ebben az időben volt a legmagasabb, 10-120 gyerek. 1991-ben a helyi önkormányzat döntése alapján összevonták az óvodai és iskolai konyhát, azóta az élel az iskolából szállítják hozzánk. 1995-ben új, modern gaszternu központi tülést építettek ki az intézményben, amely sokkal tisztább és egészségesebb, mint a régi tülési mód volt. 1999-ben a régi épület mellett új épület teljes felszerelésének felújítását az állam megfinanszírozza, az állaga sajnos mégis tovább rom-

lik. A csoportzobák, melléképítmények kintsz hiányoznak az egyéb, kiszolgálóépítmények mind a gyermekek, mind a felnőttek számára. Harmadik éve várjuk, hogy a megkezdett tornaszoba építése tovább folytatódjék, a fedett átjárót kapjunk a konyha felé.

Az óvoda jelenleg 70-75 fővel működik, hat óvónő és három dajka dolgozik a három csoportban, jó közösségi szellemben végzik mindennapi munkájukat. Nyolcadik éve dolgozunk az általunk kidolgozott helyi óvodai nevelési program szerint. A megszerzett tapasztalatok birtokában szükség szerint módosítottuk a program egyes részeit, szem előtt tartva a gyermekek egyéni képességfejlesztését, a játékoság elvét, távlati célként pedig a megfelelő iskolai felkészítést.

Kívánunk magunknak még sok-sok szeretetben, türelemben, egészségesen együtt eltöltött évet, óvodásaink és szüleik teljes megelégedésére!

Rózsa Károlyné

Geschichte des Kindergartens

Der Kindergarten wurde Ende der Jahre um 1880 errichtet, davor fungierte er als Schmiede beziehungsweise Kulturraum. Lange Zeit funktionierte er nur mit einer Gruppe, einer Kindergärtnerin und einer Tante. Damals gingen 80 bis 90 Kinder hin. Die Einrichtung war schon sehr armseelig, lange Bänke, dienten nämlich als Tische. In dem anderen Flügel des Gebäude befand sich die Wohnung der Kindergärtnerin. Während des Krieges sind die Möbeln des Kindergartens ruiniert worden, so wurde die Besorgung neuer erforderlich. Die anfängliche Essensversorgung wurde eingeführt, die aber in den Jahren um 1950 zu einer regelmäßigen Versorgung gewachsen war. Im Jahre 1950 wurde aus dem Wohnraum der Kindergärtnerin der zweite Beschäftigungsraum eingerichtet, das Personal bestand aus zwei Kindergärtnerinnen, zwei Tanten und einer Köchin. Drei Jahre später wurde auch die große Aula errichtet, so entstand ein Vorraum, der sich heute noch als Umkleieraum funktionierte. Der alte Saal wurde das Gebäude sowohl von innen als auch von außen renoviert, so wurden die Türen und Fenster ausgetauscht, wodurch die Räumlichkeiten heller und gesünder wurden. Im Jahre 1960 fanden personale Änderungen und eine Umstrukturierung statt, auf die abgeschaffte Stelle der Tante wurde eine Betreuerin aufgenommen, sowie eine Putzfrau mit sechs Stunden Arbeitszeit am Tag und eine Versorgungsleiterin mit vier Stunden Arbeitszeit am Tag, weiters eine dritte Kindergärtnerin fingen an, hier zu arbeiten. Laut der Überlieferung, bewährte sich die Umstrukturierung, und die Mitglieder des Elternbeirates haben die Arbeit der Kindergärtnerinnen begeistert unterstützt.

Die wichtigsten Erziehungsprinzipien stellen die Entwicklung der Selbstständigkeit der Kinder und ihre Vorbereitung auf die Schule dar. Mit elterlicher Hilfe wurde auch ein Sandspiel und ein Klettergerüst errichtet, wurde durch eine Sandkiste und ein Klettergerüst erweitert. 1964 tauschte man die alten, verbleibenden Fußböden auf Parkettboden, weiters bekam das untere Drittel der Wände einen Belag.

Die Kindergärtnerinnen hatten regelmäßigen Kontakt zu den anderen Kindergärten in

der Umgebung. Sie luden einander zu Weiterbildungen, Schaubeschäftigungen sowie Erfahrungsaustausch ein.

Der Aufbau des Mini-Wasserwerkes im Jahre 1968 ermöglichte die Verlegung der Wasserleitung in dem Gebäude, es wurden Toiletten und Waschbecken montiert. Gleichzeitig brauchten die Küchengelinde das Wasser nicht mehr aus einer Entfernung von 200 m hineinzufragen.

1971 wurde Das Neue Landeskindergartenprogramm eingeführt, das noch genauere und vielfältigere Erziehungs- und Bildungsziele sowie Aufgaben für die Kindergärtnerinnen formulierte. Die Beschäftigung mit den Kindern wurde bewusster und planmäßiger. Mit der Zeit gab es immer mehr Spielsachen, Beschäftigungsmittel und die Einrichtung wurde erneuert.

Der Kindergarten arbeitete seit seiner Errichtung schon mit einer hohen Kinderzahl. 1977 wurden ein dritter Gruppenraum und eine Bodenungsräumlichkeit dazugebaut, alle Geschäftsanheiten, der Gemeinderat stellte das Beschäftigungspersonal und an der Arbeit nahmen die Mitglieder der KISZ-Organisation und die der Produktivgenossenschaft sowie auch die Eltern teil. Der Aufbau dauerte ein Jahr lang und inzwischen wurden die inneren Räumlichkeiten und auch die Küche umgebaut. An der Organisation und der Arbeit nahmen auch die Mitarbeiter des Kindergartens aktiv teil.

Als Ergebnis des großen Arbeitsaufwandes wurde am 1. März 1978 der neue Flügel übergeben, aber der Platz war damals schon knapp. In den Gruppenräumen wurden Kachelöfen eingebaut, in den anderen Räumen wurde mit Öfen geheizt.

Die Zahl der Mitarbeiter stieg auch: sechs Kindergärtnerinnen, 2 Tanten, eine Putzfrau, eine Köchin, zwei Küchengelinde sowie eine Versorgungsleiterin arbeiteten damals hier.

Charakteristisch war die große personale Beständigkeit, die Mitarbeiter wechselten eher nur, wegen Pensionierung aus (Buzora Ildemne und Szentes Jozsefne wurden als Lehrkräfte zu Kindergärtnerinnen, Gross Rudolfine als Lehrerin pensioniert). Die jungen Kindergärtnerinnen haben alle die diesbezügliche Hochschule absolviert.

Erinnerliche Schnappschuss aus 1977

Seit 1980 funktioniert im Kindergarten Nationalitätenricht (Deutsch, und zur Zeit schon in allen drei Gruppen. Über die dazu notwendige Ausbildung verfügen vier Kindergärtnerinnen. In den Jahren um 1980 musste ich bei den Kindergärtnerinnen eine kurze Zeit mitarbeiten, um die Kindergärtnerausbildung gelöst werden, da die Kindergärtnerinnen selber Kinder bekommen und deshalb für eine Zeit ihren Beruf nicht ausüben konnten. Die Zahl der Kinder im Kindergarten war gerade in dieser Zeit am höchsten, nämlich 100-120 Kinder. Im Jahre 1981 wurden auf Grund der Entscheidung des Gemeinderates die Küche des Kindergartens und die der Schule zusammengezogen, und seither wird das Essen aus der Schule hergestellt. In dem Institut wurde eine neue Zentralheizung mit Gastfunktion ausgebaut, die viel sauberer und gesunder ist, als die alte Heizungsanlage war. Der Dachboden des Gebäudes wurde zwar 1999 komplett renoviert, wobei das Gebäude gestärkt, trocken, verschleimt und neu geputzt wurde. Die Gruppenräume und die Nebenräume sind zu klein,

es fehlen weitere Bedienungsräume sowohl für die Kinder als auch die Erwachsenen.

Seit drei Jahren warten wir darauf, dass der begonnene Bau des Turnraums fortgesetzt wird, weiters dass wir einen gedeckten Übergang zur Küche bekommen. In den Jahren 70-75 Kindern sechs Kindergärtnerinnen und drei Tanten arbeiten in den drei Gruppen, sie führen ihre tägliche Arbeit in guter Gemeinschaftsklima aus. Seit acht Jahren arbeiten wir nach dem von uns ausgearbeiteten lokalen Kindergarten-Erziehungsprogramm, das an paar Stellen erfahrungsgemäß modifiziert werden musste, allerdings die individuelle Fähigkeitsentwicklung der Kinder, das Spielprinzip vor Augen haltend, und als weitgehendes Ziel formulierten wir die entsprechende Vorbereitung der Kinder auf die Schule.

Wir wünschen uns noch viele, in Liebe, Geduld und Gesundheit gemeinsam zu verbringende Jahre zur vollen Zufriedenheit unserer Kindergartenkinder und ihrer Eltern.

Rozsa Károlyné

Régen volt, hogy is volt?

Családi interjú egy hajdani óvodással

A fénykép 1930-ban készült a szári óvodá-sokról és óvo nénijükről: Lenke néni (középen), közel nyolcvan év tőlőlából fides-aplmat, az akkori kisóvodást, Grosz Jánost (a képen az alsó sorban jobbról a hatodik) kérdeztem az akkori óvodai életről.

– **Hol volt akkoriban a csoportszoba?**
– Egy nagy teremben (a mostani „maci” csoport terme) játszott együtt az összes gyerek, az épület másik helyisége (most a „süni” csoport szobája) Lenke néni szobája volt.

– **Hogyan nézett ki akkoriban egy csoport-szoba?**

– A terem berendezése pár kisebb asztal-ból és a falak mellé állított padokból állt. A terem végében kisebb podium állt, ott játszo-tuk el azokat a kis színdarabokat, amiket Lenke néni betanított nekünk.

– **Milyen játékszerek voltak?**

– A játékszerek egyáltalán nem voltak, a gyerekek egymással játszottak, táncoltak, énekelték.

– **Milyen játékokra emlékszel még?**

– Kezelt játékok voltak (a ma is ismertek közül): Bujji, bujji zold ág, zold levelecske, Sétalünk, sétalünk..., és szeretünk nagyon egy paras táncot, a Mida! a kisvirág című, melyhez már összeszovott parókában lépge-lünk egymással.

– **Az óvo néni foglalkozott egész nap a gyerekekkel?**

– Igen, de ha főzött, vagy valami más dolog akadt, cselédjánya vigyázott ránk. Nem egész nap voltunk az óvodában, mert csak délig volt nyitva.

– **Az óvodában ételt is kaptak a gyerekek?**

– Csak azt az uzsonnát ettük, amit otthon-ról vittünk, ez legtöbbször zsiros kenyér volt.

– **Ötlik, hogy édesapámnak még emnyi év elmúltával is szép emlékek jutnak eszébe az óvodáról. Jókeveüen, jó barátságban, szeretetben töltötték itt napjajkat pick-kicsik és nagyobbacsikak.**

Laub Jánosné

SZERETETTEL VÁRJUK

a 110 éves Szári Óvoda jubileumi és névadó
ünnepsége alkalmából 2007. október 05-06-án
megrendezésre kerülő rendezvénysorozatra

2007. október 05. - 16:00 Óvoda épülete,

- ☉ ünnepélyes felszólító
- ☉ névadótábla avatás
- ☉ évforduló emlékére ünnepélyes beszámoló előadás
- ☉ gyerekszínház előadás
- ☉ pozsefalvában felállítás
- ☉ óvónők által készített kreatív termékek kiállítása
- ☉ vetítés az óvoda múltjáról, jelenéről, és jövőjéről

2007. október 06. - 16:30 Szári Kultúrház

- ☉ nagyszemélyes, valamint a 4.sz. nemzetiségi táncsoport
bemutatója
- ☉ táncdíj

A RENDEZVÉNYEKEN VALÓ RÉSZVÉTEL JNGYENES!

Csoportkép az 1930-as évekből

Grósz János bácsi legkisebb unokájával, Bálinttal

Lami bácsi lánya, „Magdi óvó néni” (Laub Jánosné) még pályakezdőként a kicsikkel

Arany oklevél Mária néninek

Kévsé óvónő mondhat magáénak olyan elismeréseket, mint Szentesi Józsefné (Mária néni): több évtizedes szakmai tevékenységért avartette az Arany oklevélet, és a művelődésügyi miniszteri díjszerűen részeltette.

Falunk szülőtte – sokunk óvónéje, 1937-ben született, és az óvónőképzőt Bicskén kezdte 1952-ben. Az intézet egy év után bezárt, ezért tanulmányait a másik szári óvónőjelölttel (Freész Terézszel) Szekesfeherváron folytatták. Az utolsó tanévben egy hónapig itt Szaron volt gyakorlaton.

Az iskola befejezése után Mária néni 1954. július 1-től Tatabánya Ujvárosban kezdett dolgozni. Ide, a szari óvodába 1955. január 15-én kerültek.

Bőrmunkát, majd egy évig a szári óvodát vezette. Ekkor már munkáját a konyhán Miszta néni és Böhm néni dolgozták, két dalka pedig (Freész Ferencné és May Józsefné) a gondozásban segítettek. Még ugyanebben az évben egy nyáron kialakították a másik csoportszobát. Ez úgy történt, hogy a régebbi pedagógus-lakás két helyiségét összenyitották egy terem-mé. Mikor a második csoport beindult, akkor jött Verle Józsefné (Marika néni), mint óvónő.

Mária néni tíz évig az óvoda vezetője is volt. Elmondása alapján anyagi lehetőségek akkor sem álltak jobban rendelkezésre, mint most, de a gyerekek szülei nagyon sokat segítettek társadalmi munkájukkal az óvoda szépítésén, korszerűsítésén.

Származásuknak legjavát adva, gyarapította az óvoda történetét, amikor 1979-ben a jászai

Mária néni portréja 1955-ből, a pályakezdés idejéből

Ovi Olimpián óvodánk (megelőző nagyobb óvodáikat) az előkelő ezüstérmét szerezte meg.

Mária néni gyönyörű kézmunkáival szépségtette az óvodát. Keze munkáját dicséri a sok terítő, naplóborító, fall dísz és babaruha. Még most is látszanak gyerekeink olyan babaruháival, amit ő varrt, kolbott, vagy horgolt valamikor, pedig már 1983. óta nyugdíjas.

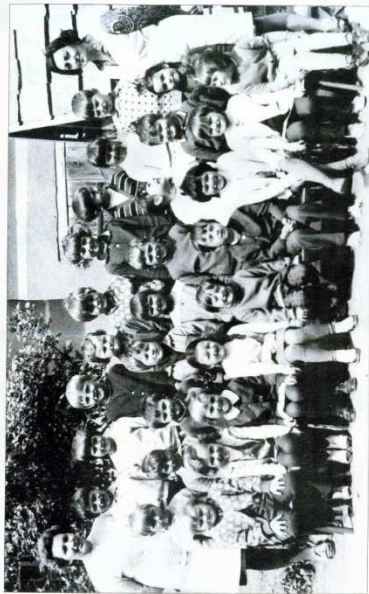
Nyugdíjas éveit sem telnek tétlenül, továbbra is irigylésre méltóan készíti izéeses kezű munkáit otthon, de segített az óvoda táncos ruhák megvárrásában is. Számos műtete ellenére tevékeny.

Nem csak a munkatársak, de a falu lakossága nevében mondhatjuk, hogy büszkék vagyunk rá, és további szép nyugodtas éveket kívánunk neki!

Leub Jánosné

A hatvanas-hetvenes évek három meghatározó nevelői egyénisége együtt látható a két csoportképen: Szentesi Józsefné (Mária néni) és Buzsara Istvánné (Magdi néni) és Werle Józsefné (Marika néni)

Boris néni, a mindenes

Amikor ő kezdett, még kútról hordták a vizet

Grósz Rudolfiné (Boris néni) 1965-től 1984-ig dolgozott óvodánkban, mint gondozónő.

Előtte hazatársabeli volt, ezért (énnyel eme-selle) kicsit szűk, hogy az ottani foglalkozásokhoz, témák, gyakorlatokhoz, játékokhoz, amelyek az óvodánk két csoportjával működtek, három óvó néni dolgozott: Szentesi Józsefné (Mária néni), Burzora Istvánné (Magdi néni) és Werle Józsefné (Mánika néni). Boris néni a nap nagy részében a kis csoportban segített a gondozási feladatok ellátásában, a másik csoportban pedig, ha szükség volt rá.

A gyerekeket ő kísérte ki az udvari WC-re, segített az óvónéni- nek a foglalkozáshoz szükséges szemléltető- eszközök elkészítésé- ben, de még arról is gondoskodott, hogy meleg legyen a csoport- szobákban, mivel köz- nem volt, a kályhákban ő fűtött napközben.

Kézműsai lehetőség az előszobában volt: a jelenlegi „süni” csoportszoba előtti falon volt egy bádogtarány, melybe a vizet Boris néni a templom előtti kútról hordta. A tartályból 5-6 csapont kis vályuba folyt a víz. A vályú végén lyuk volt, alatta vödör állt, amit ha meglélt, Boris néni kiürített. Így oldották meg a folyóvizet kézműsot.

A gondozási feladatokba hamar belejött, hiszen szerette ezt a munkát, valamint a gyerekeket és a gyerekek is őt. Még most is eszébe jutnak régi, keves történetek a gyerekekről, akik azóta már anyukák, apukák lettek. A munkatársakkal: ovónőkkel, és a konyhai

Boris néni, még aktív korában

dolgozókkal egyaránt jó kapcsolata volt. Akkoriban a konyhan Böhm néni (szakácsnő), Harmath Kati néni és Beregszász Kati néni (konyhalányok) dolgoztak.

Boris néni 1984-ben sajnos megbetegedett, megműtötték és nyugdíjazták. Még most is ugyanolyan kiegyensúlyozott és vidám természetű, mint husz évvel ezelőtt. Bár fia és lánya máshol alapítottak családot, és férjével ketten vannak, még sincsenek egyedül, mert unokáik közül szinte mindig itt van náluk valamelyik.

Sok örömet kívánunk neki családjában, és további jó egészséget!

Laub Jánosné

Csoportkép 1967-ből

Jó voltái, Boris néni? Akkor te is kapsz ajándékot a Mikulástól!

Aki nem szerette az ovit

Egy szakácsnő szubjektív emlékei

Kezdehetném József Attila sorával: „En még a szomszéd ember voltam”. 1951-ben születtem, 1957-ben jártam (nem sokat) óvodába. Már nagyon régen volt, úgy hogy már csak néha emlékszem.

Nem szerettem oviba járni! (Uhókám nem tudja). Akkor még nem volt anyyi játék, mint most, inkább kőjátékokat játszottam, egy vagy kettő fésű volt bennem, és volt a góccs. Az óvó néni két – Mátyás néni, Mária néni – szerettem, de nagyon rossz évő voltam, itthon is. Anyukám szilvalekváros kenyerenél a világon nem volt jobb! Nem is kell mondanom, hogy én mindig csak azt szerettem vinni tiszoraira és uzsonmáira, mivel az oviban csak ebéd volt, amit az aranyos kis Böhm néni főzött nagy odafigyeléssel. A többi kis tászkában vittük mindennap.

Am mind hiába a sok jó, mert ha „tisztá volt a levegő”, a kerítés alatt kilógtam, és futás az iskolába. Lisztkához, festékemmel nyolcadikos volt, és órámat mindig a „nagy néni” rossan követték. – „Itt nem mindig örült nekem. Kérte anyukámat, legalább néha más legyen a „lakridkúbe”, amiből három egyforma is „járt” az oviba, és úgy kellett ki-nyomozni, melyik kie. Akkor még nem volt divat, hogy „lel” legyen az óvodások holmiján. Akinek kipattant ez az ötlet az agyából, ügyes volt.

Szóval óvodai pályafutásomnak hamar vége lett, sajnos nem tudtam megismereni, hogy nekem sosem (egyszerű összerakós faágy). Nem volt beőle anyi, ahányan mi voltunk. Hát nem tudom, miért, és most már mindegy is, de nekem mindig a széken úlvé, az asztalra hajolva kel-

lett „aludni”. Sokszor bánatos voltam, és ezt apukám megértette, mert ő is csak néha lehetett „jó” óvodás korában, azok pedig cukrot kaptak, és legtöbbször a kiváltságosok.

A 70-es évek konyhás csapata: Szellmann Józsefné, Haász Ferencné, Meitzger Józsefné, Nagy Andrásné

gósaknak kedvezett a szerencse. A vége az lett, hogy az óvó néni megkérte anyukámat, tartson otthon inkább, mert kevesen vannak, és az sem lehet, hogy allandóan egy gyerekre figyeljenek. Most is Koszovó!

Közben sok minden történt. Az iskola után szakács lettem, 1974 decemberében pedig jött az óvodás évek most már a konyhára. Egészen más élet, de most már a konyhára. Én is másokhoz, meg az önkéntesekhez, akik maguk kész bizalmukba fogadják. Jó viszony volt közünk leírhatom! Hát még, amikor két jó barátom is ott kapott munkalehetőséget. Sokszor volt ünnepelvényünk, amit mindig együtt tartottunk.

Magdi néni betegsége elszomorított bennünket, de a konyhára később is kijött, gondjait megosztotta velünk. Mária néni még most

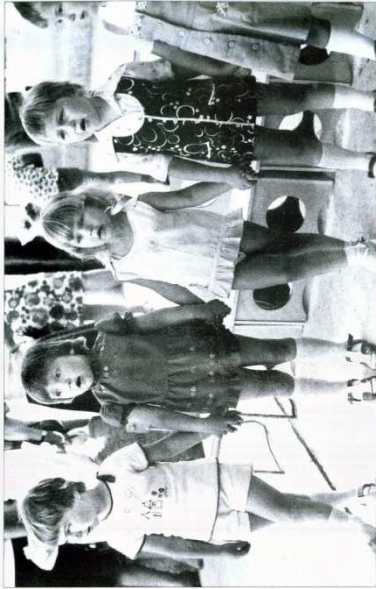
is jó egészségnek örvend. Mindent összevetve: itt volt a legjobb, de sajnos valakinek eszébe jutott összevashatni óvodát-iskolát. Akkor konyhába kerültem az iskolában. Azóta is ott vagyok, és mindig mind a négyen együtt maradtunk. Sokszor jöttek, de 2003-ban számomra a betegségem miatt egy új világot készített be. Nyugdíjas lettem, és ez már végleges. Sajnos.

Az óvodáról még annyit az élet fintora: a lányom óvónő lett. Itt, ebben a „jó öreg” óvodában. Ugye, milyen jó a vége?

Szellmann Józsefné

Ez az 1981-ben készült felvétel is bizonyítja, hogy nem volt sóltan társaság a konyhásoké. Szellmann Józsefné éppen egy kis borotváláshoz készülődik, az „áldozat” szerepében. Háász Ferencné.

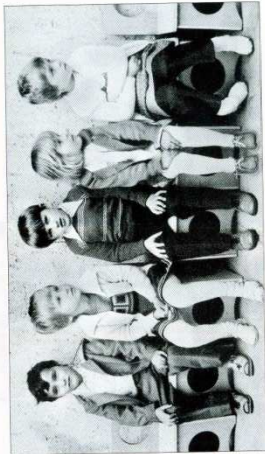

Ovis divat

GYEREKSZÁJ

– Adott neked anyá
valamit a
kohögésre?
– Igen, *Rinoceroszt!*
(Rhinaliol)

– Tudod mivel rajzolt
nekem jelet a fogke-
fénné Deduskát?
Konyakos filcballal!
(allíkhólos)

– Luca, ez a szép piros cipő a tiéd? – kérdi az óvó
néni.
– Igen, tetszik neked? *Felpróbálhatod.*

– Sebi, a te apukádnak mi a foglalkozása? (óvó néni)
– Bőrös. (Sebi)
– Az én apukám is bőrös, *mag szárós is.* (Viktor)

– Óvó néni, gyere velem mérleghintáznii! (Barnus)
– En mehez vagyok, hívjal egy gyereket. (óvó néni)
Barnus még nem ismer senkit, és kiabálni kezd:
– *Te rózsaszín, jössz hintáznii?*

GYEREKSZÁJ

Csonkileves az ebédi, a gyerekek csendben kanalazzák, csak a kanálcsörgés hallatszik. Egyszer csak Marcell megszólal:
– *De én kérem ám utána a csontot is!*

– Újletek le!
mondja az óvó néni a nagycsoportosoknak, majd németül is megismétli: – Setzt euch nieder! Erre hangos vihogással ismétlik: – *Szex euch nieder, szex euch nieder...*

Az óvoda alaptványáról

2006-ban a Szülői Munkaközösség kezdeményezésére létrehoztuk a „NAPSUGÁR KINDERGARTEN SZÁRI ÓVODAÉRT” közalaptványt.

Az induló tőkéhez szükséges összeget Újbarok önkormányzata biztosította, melyet ezúton is köszönünk.

Alaptványunk kozmhasznú szervezeteinek minősül. Céljai között szerepel:

- Az óvodás gyermekek korszerű, színvonalas nevelésének támogatása
- Képeségük kibontakoztatását segítő eszközök beszerzése
- Az óvodai munka tárgyí feladatainak javítása
- Kérdésekkel kapcsolatos programok, családi napok szervezése, lebonyolítása
- Nemzeti és kulturális hagyomány ápolása

Az alaptványi célok megvalósítása érdekében pályázatokon veszünk részt, programokat szervezünk, szponzorokat keresünk. Az óvoda honlapja is az alaptvány segítségével valósult meg. Címe:

www.ovoda-saar.civil.co.hu

Alaptványunk számlaszáma:
58500062-14000003, melyen felajánlásokat
köszönettel elfogadunk.

Gyereknep 2007

Kladov: A Szárí Altitársas Művelődési Központ, Népkezelőintézmény Óvodája
Felső Kladov, Czinder Istváne
Készült: Az óvoda alapításának 110 éves évfordulójára,
a Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány támogatásával
Szerkesztette: Friesz Károly, Lakatos István és az óvoda nevelői közössége
Nyomda: Graphotype Kft.